

ELS LLIBRES I LES COSES

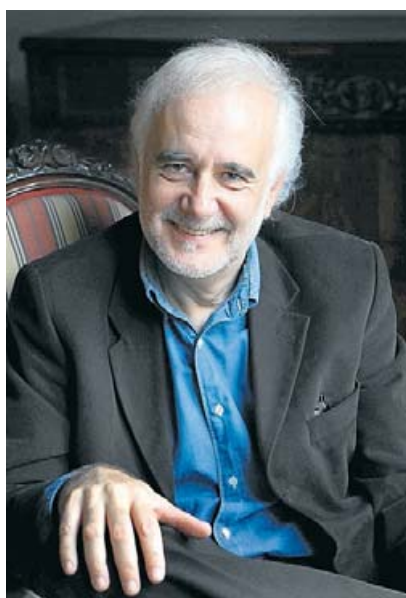
IGNASI ARAGAY

Una petita vida medieval

“**N**ingú no parla de pietat, compassió, indulgència, virtut, honestedat, benvolença, renúncia, lleialtat, transigència, rectitud, cordialitat, honradesa, etcètera”. Ho tradueixo del castellà del llibre d’aforismes *Caminos de intemperie* (Galaxia Gutenberg), de l’assagista –apassionat per la música i la literatura– i poeta Ramón Andrés. Nascut a Pamplona el 1955 i barceloní d’adopció durant anys, té una àmplia obra que ara amplia amb aquests pensaments que són com una passejada tardoral, lenta, per la sensibilitat d’un home que dubta del món i d’ell mateix. Podríem dir-ne, sense precisar gaire, els valors d’antany, que algú menysprearia com a conservadors. A la llista s’hi podria afegir el perdó, l’actitud servicial, la formalitat, “la responsabilitat, i allò que els grecs en deien *koinè aísthèsis*, el sentit comú, haurien de ser, si estiguéssim a l’alçada, els dos elements de la nostra atmosfera”.

Ramón Andrés, que mai ha estat “un modern”, se sent acollit per la terra i expulsat del món, del gran mercat de les vanitats: les nacions, el diner, els galons, les càtedres, tot això que al capdavant condueix a la guerra, com ara de nou veiem a Ucraïna. “El vent, les pluges, els salts d’aigua, els ocells. El primer instrument musical va ser el món”, és a dir, la terra prèvia al món dels humans. La seva, diu, és “una petita vida medieval. Poc

CÈLIA ATSET

RAMÓN ANDRÉS: “ELS IDEALS SÓN ESBARZERS QUE SE’NS ENREDEN ALS PEUS”

menjar, poc beure. Monedes, menys que poques. Cap propietat. Als matins, merles. Al capvespre, merles. Treball, silenci, treball, silenci i uns senyors feudals: la Raó i el Cor”.

Ja ho veieu, el llibre té una part de confessió autobiogràfica. El Ramón recorda la seva educació nacionalcatòlica, la família dividida per la Guerra Civil, uns pares “que no se suportaven però s’estimaven, o no s’estimaven però se su-

portaven”. Ell era un nen que volia estar sol i que no s’alineava del costat de ningú: ni amb el pare ni amb la mare: “No puc comptar les vegades que jugava sota el llit mentre es barallaven”.

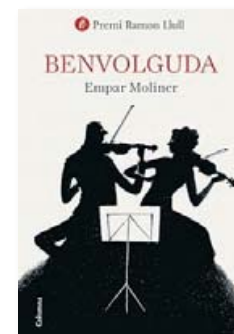
Sempre ha fugit dels crits, de “les idees messiàniques” i dels grans somnis: “Els ideals són esbarzers que se’ns enreden als peus”. La nació? “El meu nacionalisme consisteix en un paper a la taula, una cadira i un llit”. Les revolucions tenen més fam “de revenja que desig de justícia”, d’aquí el seu fracàs. La riquesa? “Serà una gran victòria social: hem d’arribar a un repartiment just de la pobresa”. Amb mirada mil·lenària, veu l’evolució política com un camí “de l’esclavisme a l’individualisme esclau”. I creu que “la llibertat és una bola. És peremptori ser lliures sense ella”. “La pèrdua d’allò sagrat no ens ha fet millors; tampoc més lliures. Ara ens agenollem davant el déu que creiem ser. I li preguem”, sense saber que “venim de les pregàries dels nostres avantpassats”.

Pensar poèticament, com ho fa Ramón Andrés, és un art... ¿en decadència? “Quasi sempre l’amor propi destrossa l’aliè”. “L’individualisme és una forma de sequera”. “Si el Bé no és un acte reflex, és impostat”. “Falta d’espai. No hi ha més cadires. Aviat caurem del món”. En fi i per acabar: “La cosa rau en sentir-se més com a impressió que com a perfecció”.

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIÓ

[1] Benvolguda
EMPAR MOLINER
Columnna
232 pàgines i 20,90 € **1/2**

[2] Mamut
EVA BALTASAR
Club Editor
128 pàgines i 17,50 € **2/5**

[3] El cuiner de l’Alcyon
ANDREA CAMILLERI
Edicions 62
240 pàgines i 18 € **-/1**

[4] Morir-ne disset
SERGI BELBEL
Proa
224 pàgines i 20 € **6/4**

[5] El mentalista
CAMILLA LÄCKBERG
Columnna
752 pàgines i 23,90 € **-/1**

NO-FICCIÓ

[1] Molts i ningú
CLARA PONSATÍ
La Campana
352 pàgines i 19,90 € **2/2**

[2] La vall de la llum
TONI CRUANYES
Destino
384 pàgines i 21,50 € **1/7**

[3] Rússia, l’escenari més gran del món
MANEL ALÍAS / Ara Llibres
464 pàgines i 21,90 € **4/22**

[4] Cuina o barbàrie
MARIA NICOLAU
Ara Llibres
272 pàgines i 22,90 € **-/2**

[5] Fronteres
VICENT PARTAL
Comanegra
256 pàgines i 18 € **10/5**

CASTELLÀ

FICCIÓ

[1] El castillo de Barbazul
JAVIER CERCAS
Tusquets
400 pàgines i 21,90 € **1/2**

[2] Violeta
ISABEL ALLENDE
Plaza & Janés
400 pàgines i 22,90 € **4/2**

[3] El libro negro de las horas
EVA G. SÁENZ DE URTURI / Planeta
384 pàgines i 20,90 € **2/7**

[4] Cauterio
LUCÍA LIJTMAYER
Anagrama
222 pàgines i 18,90 € **3/6**

[5] El mentalista
CAMILLA LÄCKBERG
Planeta
720 pàgines i 23,90 € **7/6**

NO-FICCIÓ

[1] Por si las voces vuelven
ÁNGEL MARTÍN / Planeta
256 pàgines i 17 € **4/17**

[2] Muerte contada por un sapiens...
MILLÁS I ARSUAAGA / Alfaguara
312 pàgines i 18,90 € **8/29**

[3] Encuentra tu persona vitamina
MARIAN ROJAS / Espasa
328 pàgines i 19,90 € **5/3**

[4] Rusia frente a Ucrania
CARLOS TAIBO
Los Libros de la Catarata
176 pàgines i 15 € **7/3**

[5] La cocina de tu vida
KARLOS ARGUÍNANO
Planeta
704 pàgines i 24,95 € **1/119**

Rànquing setmanal del Gremi d’Editors de Catalunya i LibriData
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

De Kíev a Kíiv passant per Txernòbil i Bielorússia

En qüestió de pocs dies l’audiència dels mitjans catalans ha vist com la capital d’Ucraïna passava de Kíev a Kíiv. El canvi parteix d’una recent nota en què l’IEC recorda que el seu *Nomenclàtor mundial* propugna (des del març del 2020) la forma Kíiv. Els mitjans no en feien cap cas però, de sobte, amb la guerra d’Ucraïna, TV3 s’hi ha apuntat. I un cop la CCMA, a través de l’EsAdir, ha fet el pas, els altres mitjans l’han imitat. No ho crítico. Entenc que no vulguin fer ballar el cap a la seva audiència. Si el gran referent informatiu opta pel canvi, el mal menor és seguir-lo. Diria, però, que el pas inicial és més fruit del clima bèl·lic que del seny lingüístic. Si l’IEC fos coherent de debò i prioritzés, com diu, les formes ucraïneses a les russes, hauria de proposar Txornòbil (i no pas Txernòbil) o

Luhansk (i no pas Lugansk). I si l’EsAdir seguís el criteri de l’IEC, hauria de preferir Belarús a Bielorússia o Myanmar a Birmània. I hi ha molts més exemples.

La toponímia d’una llengua té dos camins: transcriure el nom oficial/actual o seguir la pròpia tradició. Com més pes té un topònim en una cultura, més tendeix a existir –des de fa anys o segles– una forma pròpia, anomenada *exònim*, que preval sobre la simple transcripció. Les llengües de cultura, per protegir la cohesió

MITJANS ESPANYOLS, FRANCESOS O ITALIANS MANTENEN LA FORMA KIEV PERQUÈ JA LA SENTEN COM A PRÒPIA

amb el seu passat, es resisteixen a alterar els exònims en funció dels canvis polítics (fins i tot si hi empatitzen). Veiem, així, que el castellà, el francès o l’italià, i diaris com *El País*, *Le Monde* o *La Repubblica*, mantenen la forma d’origen rus Kiev no pas perquè sigui russa sinó perquè ja la senten com a pròpia o tradicional.

¿Kíev és una forma amb prou tradició en català perquè la mantinguem, com fan les llengües veïnes, malgrat la febre proucrainaesa que suscita a Occident la invasió russa? Partint de zero, jo seria, sí, partidari de mantenir-la. Com soc partidari de mantenir Bielorússia o Txernòbil i, en general, tots els topònims arrelats en la nostra tradició. Però un cop la CCMA lidera el canvi a Kíiv propugnat per l’IEC, veig més assenyat no entossudir-se en mantenir Kíev.